МЕТОДИКА ОПРАЦЮВАННЯ ЛИСТІВОК ДО СВЯТКОВИХ ПОДІЙ ІТ-КАЛЕНДАРЯ НА ПОЗАКЛАСНИХ ЗАНЯТТЯХ З ІНФОРМАТИКИ

Брянцева Г.В.

професор МКА, доцент кафедри інформатики і кібернетики

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь, Запорізька область, Україна

Брянцев О.А.

доцент МКА, старший викладач кафедри інформатики і кібернетики

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь, Запорізька область, Україна

«Підходи до вивчення інформаційних технологій у школі за останні два десятиліття зазнали суттєвих змін. Сьогодні, крім функціональної грамотності, сучасна освіта в царині інформатики покликана забезпечити соціальну адаптацію учнів, сприяти їх суспільному і громадянському самовизначенню. Тому разом із формуванням інформаційної культури учнів у процесі навчання наразі все більш актуальною стає проблема активізації виховної діяльності. Без застосування ефективних педагогічних ідей і технологій не обійтися», — наголошує Ірина Колодій, авторка популярного серед українських учителів інформатики посібника «Тиждень інформатики в школі» [1, с.4]. Олена Антонова, укладачка посібника «Інформатика. 2–4 класи: позакласні заходи», також наголошує на потенціалі позакласної роботи з інформатики та предметних тижнів з інформатики для важливої справи формування інформаційної культури учнів початкової ланки, опанування ними основ комп'ютерної грамотності, і розкриває цей потенціал на прикладі розробленою нею низки позакласних заходів з інформатики, серед яких брейн-ринги, КВК, уявні подорожі, змагання, конкурси, екскурсії тощо, [2, с.3].

Позакласна робота є невід'ємною складовою частиною всього навчального процесу, природним продовженням роботи учнів на уроках інформатики. Серед основних завдань позакласної роботи — це вироблення у учнів тривалого

інтересу до навчального предмету інформатики; поглиблення знань і розширення практичних навичок учнів; виявлення обдарованих і кмітливих учнів, здатних встановлювати неочікувані і тому асоціації, і сприяти їхньому подальшому розвитку; широке залучення дітей до виконання цікавих для них завдань.

На відміну від уроків, які є обов'язковими для відвідування учнями, отже містять певні елементи примусу, позакласна робота будується на принципі добровільності. Ще одна відмінність позакласної роботи від уроків, яка робить її привабливою в очах учнів, полягає в тому, що позакласна робота містить елементи розваг, оскільки нерідко практикує ігри і змагання а також, і це становить для нас особливий інтерес, різноманітні конкурси. Як показує аналіз сучасної навчальної практики, учителі інформатики обов’язково включають в тижні інформатики різноманітні конкурси. Так, наприклад, упорядниці посібника «Тиждень інформатики» Т. Гошовська і М. Сіпеєва у пропонованому ними переліку заходів для проведення тижня інформатики пропонують п’ять конкурсів: три у понеділок і по одному конкурсу у вівторок і середу. Це такі конкурси, як конкурс на кращий ребус з інформатики, конкурс на кращий кросворд з інформатики, конкурс на кращу загадку, вірш, які стосуються інформатики, а ще конкурс комп’ютерних малюнків і конкурс «десятипальцеві перегони» [3, с. 7]. Ірина Колодій рекомендує включити до складу предметного тижня з інформатики конкурс «Світ комп'ютерів — очима дітей» [2, с. 15]. У методичних рекомендаціях авторка зазначає, що в основу такого конкурсу покладений конкурс з комп'ютерної графіки. Методист рекомендує конкурс для проведення серед учнів трьох вікових категорій: 2–4 класів, 5–8 та 9–11 класів. Охопити практично весь віковий діапазон учнів, які навчаються інформатиці, стає можливим, тому що конкурс організований у такий спосіб, що учням з кожної вікової категорії пропонується свій — посильний і водночас цікавий — напрямок роботи, як-от:

- комп'ютерний малюнок – растрові або векторні зображення, виконані самостійно за допомогою будь-якого комп’ютерного редактору;

- колаж, фотомонтаж – створення зображення з окремих фрагментів зображень та інших графічних елементів шляхом їх накладення на основний фон композиції з різними типами змішування і прозорості;

- цифрове фото – цифрові фотографії, але без обробки на комп'ютері;

- малюнок, створений просторуч із використанням фарб, олівців — для вікової категорії учнів 2–4 класів.

Як видно з назв конкурсів і методичних рекомендацій стосовно проведення таких конкурсів, участь у більшості таких конкурсів з інформатики об'єктивно вимагає від учнів-учасників застосування окрім *безпосередніх знань і умінь з інформатики*, як-от: вправність у формулюванні пошукових запитів на потрібну інформацію у пошуковцях у мережі Інтернет; уміння працювати з комп'ютерними програмами створення і обробки різних видів інформації (наприклад, уміння опрацьовувати графічну інформацію у комп'ютерному графічному редакторі стане в пригоді для конкурсу комп'ютерних малюнків, а уміння працювати із текстовими редакторами і редакторами презентацій знадобляться для конкурсів з написання і презентації есе, віршів тощо), володіння навичками з програмування, ще *інтегральних умінь*, таких як: навички мовленнєвої діяльності, уміння поетичної майстерності, уміння використовувати запозичені прийоми віршування (сенкани, буриме), трудові уміння (з обробки різних матеріалів, насамперед паперу), технічні уміння, організаційно-образотворчі уміння, конструктивно-проектувальні уміння, які обов'язково знадобляться для реалізації творчих ідей учнів – учасників конкурсів.

Ми пропонуємо для тижнів інформатики конкурс листівок до святкових подій ІТ-календаря. Як показує практика, учні з ентузіазмом беруться з'ясувати, які професійні свята і події «ховаються» усередині ІТ-календаря і виявляються приємно здивованими чималою кількістю таких свят і подій. Найбільшою популярністю у учнів послуговуються три святкові події: День програміста (13 вересня), День комп'ютерника (збігається із Днем усіх закоханих 14 лютого) і Міжнародний день Інтернету (4 квітня). Саме ці святкові події викликають у учнів найбільшу зацікавленість і вони з ентузіазмом беруться за виготовлення вітальних листівок на ці професійні свята.

Перш, ніж перейти безпосередньо до аналізу стилів і технік кардмейкінгу, по які учні звертаються найчастіше, коли беруться за виготовлення святкових листівок до святкових днів і подій ІТ-календаря на позакласних заняттях з

інформатики з можливою подальшою участю у відповідному конкурсі, сформулюємо цілі такої форми позакласної роботи з інформатики. Це такі цілі:

- набуття та вдосконалення учнями навичок роботи з комп'ютерною графікою, яка їм стане в пригоді, коли перед ними постане завдання опрацювати візуальну складову (ілюстрація, шрифти) вітальної листівки — створити ілюстрацію, що називається «з олівця і пензля», чи уміти обробити уподобану ілюстрацію, для чого застосувати до неї відповідні графічні інструменти, наприклад, ті чи інші фільтри, що містять сучасні графічні редактори, або власноруч імітувати популярний візуальний ефект, приміром, ефект «Paper Cutout and 3D Specia Effect» (зовні виглядає як колаж, складений із «поспіхом» вирізаних ножицями з кольорового журнали фігурок) — зауважимо, що для реалізації останнього вистачить можливостей інструментів створення графічних примітивів, які містяться і в текстовому редакторі, і в редакторі презентацій;

- формування в учнів навичок самостійного пошуку інформації для підготовки оригінальної вербальної складової листівки (текст привітання, який можна зробити, наприклад, у вигляді популярної зараз хмаринки слів, представлених візуально, ключовими словами (тегами) якої можуть виступити як неформатований текст привітання так і окремі ключові слова; текст промовистого слогану, цікавий текст для вкладки або тегу усередині листівки, який містить цікаву для адресата інформацію з теми свята, для якого призначено листівку тощо);

- активізація у учнів творчого підходу до дослідження ними сучасних стилів листівкарства (кардмейкінгу), щоби свідомо обрати саме той стиль, який максимально повно відтворить ідею і дизайн їх листівки.

Слід зазначити, що серед розмаю стилів і технік кардмейкінгу у учнів, як показує практика, найбільшою популярністю користуються техніки Pop-up Card і Iris Folding Card. Стисло охарактеризуємо наведені стилі і технік.

Листівки, виконані у техніці Pop-up Card (поп-ап). Такі листівки ще називають 3D-листівками. Це техніка виготовлення листівок, які включають різноманітні об'ємні форми, які автоматично розкладаються при їх розгорненні та миттєво складаються за згортання такого паперового подарунка. Популярність

таких листівок така велика, що вони регулярно поповнюються новими конструктивними різновидами. Так, за останні три роки, Pop-Up листівки збагатилися на Pop-Up Cube Card і Twist Pop-Up Card. Кардмейкери різних країн активно розповсюджують відео майстер-класи з виготовлення таких листівок, до того ж їх виготовлення на вимогу розробника листівки може бути економічним, що відіграє не останню роль для бюджету учня. І водночас листівки, виконані у цій техніці та її різновидах мало кого залишають байдужими, а, навпаки, викликають чимало позитивних емоцій подиву і захвату, що є головним покликанням і призначенням для будь-якої святкової листівки, а саме: викликати позитивні емоції.

Листівки, виконані у техніці Iris Folding (айріс-фолдінг). Ця техніка використовує особливе складання, коли спеціальним чином — спіраллю складають паперові смужки. Складають так, щоби заповнити вирізаний по контуру абрис того чи іншого об'єкту. Листівки, які виконані у такій техніці, виглядають оригінально, незалежно від типу обраних матеріалів для їх виготовлення. Ефектно виглядає навіть звичайнісінький кольоровий папір. До того ж учням подобається, що процес створення листівки у цій техніці доволі нескладний, утім погоджуються, що техніка вимагає акуратності.

Запровадження на позакласних заняттях з інформатики такої форми роботи з учнями, як виготовлення листівки до святкових подій ІТ-календаря, з перспективами подальшої участі листівки учня у конкурсі таких листівок у рамках тематичного тижня з інформатики істотно урізноманітнить позакласну діяльність учнів і створить нові зв'язки у знаннях і уміннях учнів, отже збагатить їх знання: поглибить і урізноманітніть.

Література

1. Антонова О. Інформатика. 2–4 класи: позакласні заходи / О. Антонова. – Х.: Ранок, 2015. – 144 с.
2. Колодій І. Тиждень інформатики в школі. 5–11 класи. – Х.: Ранок, 2011. – 176 с.
3. Тиждень інформатики (на допомогу педагогічному працівнику) / Упорядники: Гошовська Т., Сіпеєва М. – Долина, 2012. – 54 с.